

DIN ACTIVITATEA INSTITUTULUI ROMÂN DE TRACOLOGIE ÎN 1999-2000

Vol. XX din Thraco-Dacica pe 1999 nu a mai cuprins, ca de obicei, rubrica Cronica. Aceasta, deoarece separat, prin sponsorizarea Tipografiei Semne s-a putut tipări o broșură format A4 care cuprinde, foarte concis, evoluția Institutului în cele două decenii de existență (1979-1999).

Ultimii doi ani au fost plini de realizări remarcabile în condițiile unor greutăți care puteau duce la dispariția sau agonia Institutului.

Astfel, în 1999 alocațiile bugetare extrem de reduse blocau activitățile în desfășurare, cuprinse în programul de cercetare întocmit și aprobat pentru perioada 1992-2000. Lipsurile s-au completat, în timp util, din fondul valutar aflat la dispoziția Ministrului A. Marga, din alocația Guvernului pentru R. Moldova, din subvențiile Consiliului Județean Constanța și ale unor sponsori precum Banca Comercială Română, Banc Post, Coca Cola. Anul 2000 a avut o primă parte foarte tensionată: pe de o parte persoane cu funcții de conducere din MEN (Secretarul General și Secretarul de Stat pentru Învățământul Superior) au încercat să-și conserve posturi prin diminuarea drastică a numărului personalului Institutului Român de Tracologie, iar pe de alta nou numitul director al Editurii Didactice și Pedagogice, tratându-ne ca simpli chiriași, a luat măsuri abuzive și dăunătoare desfășurării cursului normal al activității noastre.

Intervenția promptă a unor personalități din țară, foști miniștri (precum Gheorghe Ștefan, Liviu Maior, Virgil Petrescu, Emil Tocaci), secretari de stat (A. Isbășoiu), deputați (Puiu Hașotti), a unor instituții externe (Fundatia Alexander v. Humboldt, Consiliul Internațional pentru Studii Indo-Europene și Tracologie) și personalități ale vieții științifice internaționale: prof. H. Hauptmann (director D.A.I. Istanbul), prof. Al. Fol (Sofia), acad. Milutin Garašanin (Beograd), acad. N. Tasić (directorul Institutului Balkanologic din Belgrad), dr. Elisabeth Ruttkay și dr. Peter Stadler (Naturhistorisches Museum Wien), prof. Stefan Hiller (Universitatea din Salzburg), prof. J. Maran și C. Eibner (Universitatea din Heidelberg)

etc., a presei (săptămânalul Cașavencu), fermitatea semnatarului rândurilor de față au dus la retragerea Ordinului Ministrului Educației Naționale și au contribuit la demisia directorului Editurii Didactice și Pedagogice.

Regretabil și jenant, dar conducerea Institutului de Arheologie "V. Pârvan" nu a fost alături de noi ci, dimpotrivă, a arătat că nu i-ar displace dispariția unei instituții de referință ca a noastră. În același mod a procedat și conducerea Comisiei Naționale de Arheologie de pe lângă Ministerul Culturii.

În 1999 s-a cerut transferul din Institut a d-lor V. Sârbu, I. Căndea și I.C. Opreș. În intervalul 1 noiembrie 1999 - 1 noiembrie 2000, dr. N. Harțușche a fost angajat temporar pe post de C.P.I pentru a redacta monografia Brăila - cimitir.

Au fost angajați, ca cercetători stagiați, Semuc Ionuț la etnologie și Alexandru Morintz la topografie antică.

În 2000, pentru depozitele de arheologie, a fost angajată d-ra Tătăruș Cătălina, dl. Mihail Zahariade a fost promovat pe post de C.P. I, dl. Cristian Schuster ca C.P. II, ca și Aurel Rustoiu (în 1999), iar Vitalie Bărcă ca C.P. III.

Și-au susținut tezele de doctorat și au fost declarați doctori ai Institutului Român de Tracologie (în anul 2000) următorii: Adriana Oprinescu-Radu, Gabriel Crăciunescu, Marius Alexianu, Done Șerbănescu, Ion Carol Opreș. Este în curs de predare lucrarea d-lui: G. Jugănar, iar d-nii Caius Săcărin și Petru Rogozca au fost exmatriculați pentru redactarea unor teze necorespunzătoare. Restul doctoranzilor, aflați pe trepte diferite, împreună cu îndrumătorii lor au fost transferați la Universitățile din București și Cluj-Napoca, Institutul renunțând la poziția I.O.D. Au beneficiat de burse de documentare, în 1999, Cristian Schuster, Petre Roman (Humboldt), I.C. Opreș (DAI Istanbul), Zolt Székely (Ungaria), iar în 2000 au fost incluși în programul fundației Friz Thyssen pentru "reconstrucția științifică din Sud-Estul Europei", d-nii Petre Roman și Florentin Burlănescu.

În 1999 și 2000 Institutul Român de Tracologie, în colaborare cu Institutul de Arheologie din Iași și Institutul

de Arheologie din Kiev - Secția Odessa, a continuat săpăturile arheologice la Tyras; cu Muzeul de Arheologie din Odessa și Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Chișinău la Cartal/Orlovka și Satu Nou/Novoselskoe; cu Universitatea din Użgorod la Slatina/Solotvino și Biserica Albă/Bela Crvka (1999-2000).

În R. Moldova s-au perpetuat în 1999 și 2000 cercetările de la Trinca cu Institutul de Arheologie din Chișinău; la complexele Butuceni, Potârca (cu Univ. de Stat din Chișinău) și Orheiul Vechi (cu U.L.I.M. Chișinău).

Publicațiile Thraco-Dacica XX/1999 și Cercetări arheologice în aria nord-tracă III/1999 cuprind mai multe studii și rapoarte ample de săpături asupra cercetărilor sus menționate de pe teritoriile Ucrainei și R. Moldova.

Au mai fost tipărite, în seria Bibliotheca Thracologica, vol. XXVIII (Silvia Teodor, *Regiunile est-carpatice ale României în secolele IV-II î. d. Chr.*), XXVIII (János Némethi, *Repertoriul arheologic al zonei Carciului*), XXIX (Victor Bobi, *Civilizația geto-dacilor de la curbura Carpaților - sec. VI î. Chr. - sec. II d. Chr.*). Sunt în curs de apariție vol. XXX (Grigore Brâncuș, *Concordanțe lingvistice româno-albaneze*), vol. XXXI (M. Kašuba, V. Haheu, O. Levički, *Vestigii traco-dacice pe Nistrul Mijlociu*).

În stare avansată de pregătire pentru predare la tipar sunt, de asemenea: Thraco-Dacica XXI, Studia Danubiana II, Cetatea Albă - Tyras vol. I, Interacademica II. În cursul anului 2000 au mai apărut, în colaborare cu Muzele Giurgiu și al Municipiului București, alte 2 volume (*Mogoșești* și *Roșu Militari*) la care semnată apare și Cristian Schuster și s-a lucrat redacțional la circa alte 8 volume.

În 1999, Comisia Internațională pentru Promovarea Studiilor Indo-Europene și Tracce și-a concentrat forțele pentru punerea în aplicare a programului "Dunărea - ax al civilizațiilor europene" rezultând simpozionul "Cernavodă III - Boleráz. Ein vorgeschichtliches Phänomen zwischen dem Oberrhein und der Unteren Donau" care s-a ținut la Neptun între 18-24 oct. La Simpozion s-au prezentat 37 comunicări ale celor mai renumiți specialiști în materie din Austria, Bulgaria, Cehia, Elveția, Franța, Germania, Jugoslavia, R. Moldova, Olanda, România, Slovacia, Turcia, Ungaria. Lucrările vor fi tipărite în 2 volume din Studia Danubiana II.

Anterior, în aprilie 1999, la Congresul arheologilor germani de la Heidelberg, au prezentat comunicări Petre Roman și Cristian Schuster iar în mai, la Cernăuți, la a VI-a întrunire a Comisiilor Interacademice Româno-

Ucrainene, Petre Roman și Marcela Popilian.

În mai 2000, tot la Neptun, s-au desfășurat lucrările a trei foarte importante reuniuni:

- A X-a întrunire a Comisiei Internaționale pentru Promovarea Studiilor Indo-Europene și Tracce la care s-a discutat programul pentru perioada 2001-2002;

- A VII-a întrunire a Comisiilor Interacademice Româno-Ucrainene al căror vicepreședinte este și P. Roman, întrunire care a luat forma unui simpozion cu numeroase comunicări ale cercetătorilor români și ucraineni;

- Sesiunea de rapoarte arheologice asupra săpăturilor efectuate în 1999 în R. Moldova și Ucraina, cu participări din România, R. Moldova și Ucraina.

În septembrie 2000 a avut loc la Sofia Al VIII-lea Congres Internațional de Tracologie și întrunirea Consiliului Internațional de Studii Indo-Europene și Tracce în cadrul căruia Institutul Român de Tracologie este reprezentat prin 10 membri. La congres au participat și susținut comunicări membri ai Institutului din București și Filialele din Iași, Timișoara, Constanța, Chișinău.

În noiembrie (2-5) 2000, la Drobeta Tr. Severin s-a organizat A IV-a întrunire a Comisiei româno-jugoslave pentru studierea regiunii Porților de Fier având ca temă: "Regiunea Porților de Fier de la cucerire la părăsirea Daciei de către romani". Au fost prezenți câte 10 cercetători de fiecare parte, lucrările simpozionului urmând să fie tipărite în vol. IV al seriei Comisiei româno-jugoslave.

În octombrie, la Neptun, reuniunea membrilor Institutului Român de Tracologie din România, R. Moldova și Ucraina a analizat în amănunt activitățile desfășurate începând din 1992, a revăzut și îmbunătățit regulamentul de funcționare al Institutului, a reconfirmat conducerea Institutului și pe cea a Filialelor, a aprobat principalele capitole ale temei de cercetare pentru intervalul 2001-2005, a analizat tematica și posibilitățile de organizare a Congresului IX de Tracologie la Chișinău în 2004.

În cursul anului 2000, Institutul a fost prezent prin Cr. Schuster la Congresul de la Lisabona, prin Petre Roman la întrunirea din Asia Centrală de la Așgabat (Turkmenistan), la sesiunea Pontica a Muzeului de Arheologie și Istorie Națională - Constanța, la sesiunea Muzeului Carpaților Orientali de la Sf. Gheorghe și a organizat, prin Filiala Sudtransilvăneană, simpozionul de la Sibiu.

Unii membri ai Institutului (Petre Roman, Mihail Zahariade, Saviana Diamandi, Valentin Vasiliev, Aurel Rustoiu) au ținut cursuri la Universitatea Transfrontalieră de la Cahul în 1999 și 2000, iar alții sunt implicați în

activități universitare la Cluj, Timișoara, Sibiu, Alba Iulia, Constanța.

Prin schimbul de carte, biblioteca Institutului s-a îmbogățit considerabil, fiind consultată de numeroși studenți, doctoranzi, cercetători, profesori.

Mii de volume, redactate și tipărite de Institut, au fost transferate către bibliotecile tuturor universităților de stat din țară.

S-a trecut la o mai bună organizare și la igienizarea depozitelor cu materiale arheologice aflate în subsolul

clădirii din str. Spiru Haret nr. 8. Materialele vor fi fișate și introduse în baza de date a unui computer.

Serviciile complementare (desen, foto, redacție, secretariat, contabilitate, administrație) sunt suprasolicitate, dar continuă să susțină cu eficiență activitățile aflate în derulare.

Rapoartele asupra activității depuse de filialele Institutului se consemnează în continuarea rândurilor de față.

Petre Roman

(directorul Institutului Român de Tracologie)

ACTIVITATEA INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE ȘI ETNOGRAFIE AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A REPUBLICII MOLDOVA, ÎN ANUL 2000

În anul 2000 cercetările s-au efectuat în cadrul temei generale "Arheologia și etnografia Moldovei în context est și sud-est european" care acoperă 4 direcții fundamentale:

- Cercetarea arheologică a comunităților culturale din spațiul carpato-nistrean din cele mai vechi timpuri până la Christos (executor-Secția arheologia preistorică și tracologie);

- Cercetarea problemelor cardinale ale dezvoltării cultural-istorice a comunităților medievale din Moldova și teritoriile limitrofe de la începutul erei noastre până în secolul XVII (executor-Secția arheologia antică și medievală);

- Organizarea și propagarea patrimoniului istorico-cultural (executor-Secția cultura materială, cu Muzeul de Arheologie și Etnografie);

- Cercetarea etno-istorică a culturii populare (executor-Secția probleme generale ale etnografiei; Secția de studiere a meșteșugurilor populare artistice).

Cercetările s-au segmentat în 21 de teme.

Rezultatele activității: publicarea materialelor (monografii, rapoarte științifice privind investigațiile de teren, articole etc.); redactarea capitolelor pentru temele de plan; pregătirea pentru publicare a materialelor științifice; prezentarea rapoartelor de săpături pentru anul 1999; participarea la simpozioane; prelucrarea materialelor din fondurile muzeului; lecții-excursii în cadrul muzeului.

Un mare interes științific îl prezintă izvoarele arheologice din primele secole ale erei noastre. O atenție deosebită a fost atribuită topografiei așezărilor din mai multe perioade preistorice și medievale. De asemenea, merită evidențiate eforturile pentru determinarea situației geo-politice a teritoriilor dintre Carpați și Nistru, conform izvoarelor scrise și arheologice, în prima jumătate a mileniului doi al erei noastre.

Studierea metalurgiei antice și medievale s-a efectuat la un nivel calitativ nou pentru Moldova.

Au fost pregătite mai multe materiale consacrate meșteșugurilor populare artistice. Valoarea practică a acestor lucrări se bazează pe însușirea meșteșugurilor artistice tradiționale de către elevi, atât în școala de cultură generală cât și în școala specială.

În anul 2000, colaboratorii Institutului au editat 67 articole științifice inclusiv 4 monografii. Un șir de materiale (41), cu un volum total de 144,55 c. a. au fost pregătite pentru editare; 4 monografii sunt în curs de apariție.

Din lucrările editate:

Byrnja P. P., Russev N. D., *Monety srednevekovoj Moldavii (istoriko-numizmatičeskij očerk)/Monede medievale din Moldova (schită istorico-numismatică)*, Chișinău, Stratum Plus, 6 (monogr.).

În lucrare, este dată pentru prima oară, caracteristica generală a materialelor numismatice din Moldova medievală; este caracterizată circulația monetară; sunt trase concluzii asupra economiei Moldovei feudale.

Byrnja P. P., Rjaboj T. F., *Dva klada iz Starogo Orheja*/Două depozite din Orheiul Vechi, Chișinău (monogr.).

În lucrare sunt prezentate două tezaure descoperite în urma săpăturilor arheologice de la Orheiul Vechi, cu o descriere detaliată a fiecărei piese și tipologia tuturor obiectelor. Pe baza analizei tezaurelor s-a determinat apartenența lor culturală, tipul îngropării și proveniența socială.

Gorodenco A., *Ceramica locală de la Orheiul Vechi în secolele XIV-XVI*, Brăila, (monogr.).

Studiul cuprinde 48.000 de fragmente de ceramică, dintre care peste 6.000 de la buze, incluse într-un catalog, în conformitate cu complexele din care au provenit. Lucrarea este unică în felul ei și constituie cea mai completă și amplă tipologie a ceramicii medievale.

Volc Ju., *Femeile din comunitățile rurale. Tendințe și afirmări*, Chișinău, (monogr.).

Monografia este un studiu etno-sociologic în care autorul încearcă să formuleze un concept general al autoafirmării femeilor din comunitățile rurale.

Vornic V., *Așezarea și necropola de tip Sântana de Mureș de la Budești*, Iași, 2,5 c. a., (rezumatul tezei de doctorat).

Șofranksy Z., *Ștergarul moldovenesc. Geneza. Tipologie. Funcționalitate*, Chișinău, 1,2 c. a., (rezumatul tezei de doctorat).

Cercetări arheologice de teren

- În colaborare cu Institutul Român de Tracologie au continuat cercetările pe șantierul arheologic Trinca "Izvorul lui Luca", jud. Edineț; resp. Oleg Levițki.

În urma investigațiilor din așezarea pluristratigrafică Trinca "Izvorul lui Luca" a fost dezvelită o

suprafață de circa 860 mp, în perimetrul căreia au fost depistate complexe și o bogată colecție de vestigii, ce fin de toate nivelele cultural-cronologice cunoscute în acest sit.

- Cercetarea așezării cu mai multe orizonturi culturale Lucașeuca-V, jud. Orhei; resp. A. Gorodenco.

Au fost efectuate periegeze complexe în scopul determinării perspectivelor de săpături; s-a deschis o casă din care a fost scos primul strat, în care s-a găsit un bogat material arheologic, preponderent ceramic.

În anul 2000 colaboratorii Institutului au participat la 15 conferințe științifice naționale și internaționale (36 participanți).

Colaboratorii Secției de studiere a meșteșugurilor artistice au organizat mese rotunde cu teme ca: "Dialog: tradiții și inovații în textile la începutul unui nou mileniu"; "Moldova 2000: arta națională populară și profesionistă".

Continuă colaborarea cu instituțiile de învățământ superior. Specialiștii Institutului țin cursuri generale și speciale la: Institutul de Relații Economice Internaționale, Universitatea de Arte, Universitatea Liberă Internațională din Moldova (ULIM), Școala Superioară de Antropologie, Universitatea de Stat din Chișinău; pregătesc programe școlare.

Colaborările cu Institutul Român de Tracologie din România și Institutul de Istorie a Culturii Materiale din Sankt Petersburg s-au adâncit și diversificat.

*Secretar științific
Larisa Bogataja*

ACTIVITATEA CATEDREI DE ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE ANTICĂ ȘI A LABORATORULUI "TRACOLOGIE" AL UNIVERSITĂȚII DE STAT DIN REP. MOLDOVA, ÎN ANUL 2000

Activitatea Catedrei de Arheologie și Istorie Antică și a Laboratorului "Tracologie" a avut drept obiective principale cercetarea arheologică de teren în conformitate cu planul de săpături, valorificarea acesteia prin lucrări de specialitate, precum și prin participarea la manifestări științifice de profil.

Cercetări arheologice

Grație sprijinului financiar acordat de Institutul Român de Tracologie, în anul 2000 au fost continuate investigațiile arheologice la cetățile traco-getice Butuceni și Potârca din Codrii Orheiului.

Prin cercetările de teren din anul 2000 s-a reconfirmat existența pe promontoriul de la Butuceni a două incinte fortificate. Prima- cetatea traco-getică, cercetată de membrii Catedrei începând cu anul 1983 - prezintă un stabiliment care a existat din secolele X-IX a. Chr. până la începutul sec. II a. Chr. Pe parcursul secolelor însemnătatea acestui stabiliment a evoluat semnificativ, transformându-se în sec. IV - începutul secolului al III-lea în una din cele mai puternice dave geto-dacice. Din a doua jumătate a secolului al III-lea a. Chr. începe declinul acesteia, ca în primul sfert al secolului al II-lea să fie abandonată.

În anul 2000 cercetările de la dava din Butuceni s-au terminat.

Cea de-a doua cetate este amplasată în partea de est a promontoriului și a fost fortificată pe latura de vest și sud cu o construcție defensivă (palisadă) cu o lungime totală de circa 1500 m, pe latura de nord-est cu un val cu șanț adiacent, iar pe laturile de nord și est de versanții abrupti ai promontoriului. În timpul investigațiilor arheologice atât la valul cetății, cât și la palisada menționată, nu au fost descoperite materiale arheologice, care ar permite încadrarea cronologică a acestei incinte. Probabil că ea nu reprezenta altceva decât un loc de refugiu.

Săpăturile de la cetatea traco-getică de la Potârca au fost efectuate în partea de vest a valului interior. Studiarea sistemului defensiv a acestui obiectiv arheologic s-a soldat cu materiale de ordin stratigrafic destul de valoroase: getice și Poienești-Lucașeuca. De asemenea, în

campania 2000 au fost efectuate săpături cu caracter de prospecțiune la cetatea amplasată vizavi de situl de la Butuceni, în vestul localității Măscăuți, județul Chișinău. Aceasta este amplasată pe un promontoriu, numit de localnici "Dealul cel Mare". În partea de nord fortificația a fost apărută de malul abrupt al Răutului, în partea de est și vest de râpe adânci, iar pe latura de sud de un val de pământ. Materialul recoltat atât la suprafața solului, cât și cel din săpături, este de factură getică, ceea ce ne permite atribuirea acestei cetăți triburilor geto-dacice.

Participări la întruniri științifice internaționale

1. Congresul al VIII-lea Internațional de Tracologie (Sofia-Bulgaria, septembrie, 2000 - Ion Niculiță, Aurel Zanoci);

2. 4th International Colloquium of Funeral Archaeology (Tulcea, mai, 2000 - Ion Niculiță, Tudor Arnăut, Aurel Zanoci);

3. Simpozionul Internațional "Fernkontakte" (Liblice, Cehia, iunie, 2000 - Aurel Zanoci);

4. Simpozionul Internațional "Romanitate și românităte la nord de Balcani" (Chișinău, aprilie, 2000 - Ion Niculiță, Vladimir Potlog, Ion Hâncu, Aurel Zanoci);

5. Simpozionul Internațional "Grabungsberichte der archäologischen Forschungen" (Mangalia, mai, 2000 - Ion Niculiță, Tudor Arnăut, Aurel Zanoci).

Lucrări publicate

1. Niculiță I., Popa A., *Prezența romană în zona nord-est pontică*, Chișinău, 2000.

2. Vančugov V., Sîrbu V., Niculiță I., Bârcă V., *Cercetările arheologice de salvare de la Cartal-Orlovka (Ukraina)*, în CAAN-T, III, 1999, p. 117-135.

3. Vančugov V., Niculiță I., Sîrbu V., Cojocaru V., *Rezultatele perieghhezelor arheologice în stepele Bugacului din anul 1997*, CAAN-T, III, 1999, p. 117-135.

4. Niculiță I., Matveev S., Potângă E., *Cetatea traco-getică Potârca*, CAAN-T, III, 1999, p. 279-343.

5. Vančugov V., Brujako I., Sîrbu V., Niculiță I., *Cercetările arheologice de la Novosel'skoe-Satu Nou. Campaniile 1997-1998*, CAAN-T, III, 1999, p. 233-277.

6. Sîrbu V., Niculiță I., Vančugov V., *Les Thraces au sud du Bugeac au Ier millénaire av. J.-C.*, în Istro-Pontica. Muzeul Tulcea la a 50-a aniversare. 1950-2000, Tulcea, 2000, p. 73-92.

7. Niculiță I., Sîrbu V., Vančugov V., *Situația etno-demografică în stepele Bugeacului în mileniul I a. Chr. - prima jumătate a mileniului I p. Chr.*, în Romanitate și românitare la nord de Balcani, Chișinău, 2000, p. 17-19.

8. Niculiță I., Arnăut T., *Practici funerare ale tracilor de la est de Carpați*, în Funeral practices as Forms of Cultural Identity (Bronze and Iron Ages). 4th International Colloquium of Funeral Archaeology, 22-28 May 2000, p. 40-42.

9. Niculiță I., *Les Thraces et les Scythes au Nord-Ouest du Pont Euxin*, în Thrace and the Aegean, Eight International Congress of Thracology, Sofia-Yambol, 25-29 September 2000, Summaries, Sofia, 2000, p. 40.

10. Zanoci A., *Ferneinflüsse in der geto-dakischen Architektur*, în Fernkontakte (Tagung in Schloss Liblice, Juni, 2000), Kurzfassungen der Vorträge, Praha, 2000, p. 31-32.

11. Idem, *Monumente arheologice din zona Nistrului Mijlociu în prima jumătate a mileniului I a. Chr.*, în Conferința corpului didactico-științific "Bilanțul activității științifice a USM pe anii 1998/99 (27 septembrie-2 octombrie 2000), Rezumatele comunicărilor, Științe socio-umane, Chișinău, 2000, p. 260-261.

12. Idem, *Les Thraces Anciens dans les régions de sylvo-steppe du Nord-Ouest du Pont Euxin (d'après les matériaux des fortifications hallstattiennes)*, în Thrace and the Aegean, Eight International Congress of Thracology, Sofia-Yambol, 25-29 September 2000, Summaries, Sofia, 2000, p. 25-26.

13. Idem, *Rituri și ritualuri funerare în zona Nistrului Mijlociu în prima jumătate a mileniului I a. Chr.*, în Funeral practices as Forms of Cultural Identity (Bronze and Iron Ages). 4th International Colloquium of Funeral Archaeology, 22-28 May 2000, p. 79-81.

14. Idem, *Influențe mediteraneene în arhitectura geto-dacilor*, în Romanitate și românitare la nord de Balcani, Chișinău, 2000, p. 3-16.

15. Arnăut T., Belotcaci A., *Les pratiques funéraires chez les Anciens Thraces dans la région est-carpatique*, în Thrace and the Aegean, Eight International Congress of Thracology, Sofia-Yambol, 25-29 September 2000, Summaries, Sofia, 2000, p. 61-62.

16. Arnăut T., Ursu-Naniu R., *Considérations sur une découverte faite alentours du village Bubuieci (Republique de Moldova)*, în SAA VII, 2000, p. 351-362.

17. Arnăut T., *Așezarea fortificată "Saharna Mare" - raion Rezina*, în Istro-Pontica. Muzeul Tulcea la a 50-a aniversare. 1950-2000, Tulcea, 2000, p. 93-104.

18. Potlog V., *Romanitatea românilor la Dimitrie Cantemir*, în Romanitate și românitare la nord de Balcani, Chișinău, 2000, p. 47-49.

19. Hâncu I., *Semnificația etno-culturală a unor așezări arheologice de pe teritoriul actual al Republicii Moldova*, în Tirageția, IX, 2000, p. 119-126.

20. Idem, *Semnificația istorico-etnică a obiceiurilor funerare dintr-un sat medieval timpuriu din Codrii Hânceștilor*, în Revista de istorie a Moldovei, nr. 3-4 (39-40), Chișinău, 1999, p. 5-18.

21. Idem, *Istoria unui sat din Codrii Hânceștilor în lumina izvoarelor arheologice*, în Analele Universității "D. Cantemir", seria istorie, nr. 3, București, 1999, p. 110-137.

22. Idem, *Cronica unui sat vechi românesc din Codrii Lăpușnei în lumina cercetărilor arheologice*, în Romanitate și românitare la nord de Balcani, Chișinău, 2000, p. 50-62.

23. Idem, *Apariția, implementarea și mistificarea etnonimului "slav" în literatura arheologică din Moldova*, Demistificarea sau remistificarea istoriei, Chișinău, 2000, p. 24-29.

24. Popa A., *Ferma agricolă de la Kamenka-Ančekrak și problema continuității elementului roman în cadrul culturii Sântana de Mureș-Černjahov*, în Romanitate și românitare la nord de Balcani, Chișinău, 2000, p. 20-43.

Aurel Zanoci

ACTIVITATEA FILIALEI IAȘI A INSTITUTULUI ROMÂN DE TRACOLOGIE, ÎN ANUL 2000

Activitatea Filialei din Iași a Institutului Român de Tracologie, la care își aduc contribuția cinci membri salariați din județele Moldovei, s-a desfășurat conform unei planificări întocmită în anul precedent. Aceasta a cuprins probleme axate pe studiul interdisciplinar - caracteristică pregnantă a Filialei ieșene - aici desfășurându-și activitatea specialiști în arheologie, etnografie, lingvistică, antropologie și paleozoologie.

În domeniul arheologiei s-au continuat teme începute în anii precedenți concretizate prin redactarea unor capitole din monografii, astfel:

Ruxandra Alaiba - a definitivat un capitol important privind ceramica Cucuteni C din așezarea de la Bunești-Între Pâraie; a pregătit pentru tipar ceramica de la Chetrești, Vulturi-Dealul Frasinului și Podu Iloaei-În Șesul Târgului; este în curs de definitivare raportul asupra lucrărilor de pe șantierul Trinca-Izvorul lui Luca, raionul Edineț, care se efectuează în colaborare cu Institutul de Istorie Veche și Arheologie din Chișinău.

Silvia Teodor - a realizat analiza ceramicii geto-dacice lucrată cu mâna și la roată (catalog, text, ilustrație), capitol din monografia așezării de la Poiana, județul Galați.

Florentin Burtănescu - a cercetat în continuare probleme privind epoca bronzului și a predat comisiei de specialiști teza de doctorat axată pe această temă.

Victor Cojocaru - a continuat săpăturile la Tyras (Ucraina), prezentând rapoarte de săpătură pe anii 1999 și 2000 (raport preliminar) la ședințele Institutului Român de Tracologie din mai și octombrie 2000, de la Neptun-Mangalia (în colaborare cu partea ucraineană); a pregătit pentru tipar vol. I al seriei "Tyras-Cetatea Albă", în care participă cu trei articole: *Neue Münzen von Tyras aus einer ukrainischen Privatsammlung*; *Epigrafische Notizen*; *Neues über den Achilleuskult im nordwestlichen Schwarzmeerraum*, precum și studiul (în colab.) *Orașul antic Tyras. Raport asupra săpăturilor efectuate între 1996-1999*.

Tot în domeniul arheologiei s-au predat, pentru anuarul Thraco-Dacica XX, articolele: *Corps à éclairer Gêto-Daces* (S. Teodor) și *Zwei Pharzoios-Goldstateren aus einer ukrainischen Privatsammlung* (V. Cojocaru), iar pentru Bulletin de Tracologie V, recenziile: Jurij G.

Vinogradov, *Pontische Studien: kleine Schriften zur Geschichte und Epigraphik des Schwarzmeerraumes*, Mainz, 1997 (V. Cojocaru) și Silviu Sanie, *Din istoria culturii și religiei geto-dacice*, ed. II, Iași, 1999 (S. Teodor); s-au redactat 16 voci-bibliografice, în limba franceză (S. Teodor).

La sesiuni științifice și alte reuniuni internaționale s-au prezentat comunicările: *Relations entre les Gêto-Daces de l'est des Carpates et les civilisations voisines*, Cernăuți - 1999 (S. Teodor); *Rites et rituels funéraires à Piroboridava*, Neptun - 2000 (S. Teodor); *Bericht über die Aktivität der rumänisch-ukrainischen und ukrainisch-rumänischen gemeinsamen Kommissionen für Geschichte, Archäologie, Ethnographie und Folklore. II. Teil: die ersten Schritte der Zusammenarbeit und die Aktivität der Kommissionen in den Jahren 1995-1997*, Cernăuți - 1999 (V. Cojocaru); *Noi date despre cultul lui Achille în spațiul nord-vest pontic*, Neptun - 2000 (V. Cojocaru). Aceste comunicări vor fi publicate în vol. Interacademica II-III, 2001 și în *Arheologia Moldovei XXIII*. În cadrul Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts-München a fost prezentată comunicarea: *Die jüngsten archäologischen Forschungen in der artiken Stadt Tyras* (V. Cojocaru).

S-au predat la tipar următoarele studii: *Nekotorye zamečaniia po povody datirovki dogovora meždu Rimom i Kallatisom* (CIL 12, 2, 2676), *Arheologija*, Kiev (V. Cojocaru); *Achilleus in Tyras*, Tyche, Viena (V. Cojocaru) și *Olčet o rabote sovместnyh runyno-ukrainskoj i ukrainsko-rumynskoj Komissij po istorii, arheologii, etnologii i folkloristike. II-a část: Pervye šagi sotrudničestva i rabota Komissij v 1995-1997 gg.*, *Arheologija*, Kiev (V. Cojocaru, în colab.).

Un alt domeniu de activitate al Filialei ieșene este paleolingvistica - unde își aduce contribuția prof. A. Poruciuc - care continuă investigarea posibilităților de detectare și analizare a elementelor de limbă moștenite de către idiomuri actuale din idiomuri preistorice ale zonei sud-est europene. Unele constatări, privind în mod special anumite elemente "egiptoide" având corespondențe în tracă, au fost prezentate în articolul *On Indo-European and Egyptoid (Fertile-Crescent) Correspondents of Thrac.* -

Poris, Thraco-Dacica, XX, 2000 și s-a predat pentru tipar studiul *Radicalul AR- 'a (se) face, a alcătui' > 'a cultiva, a ara' în limbi europene și neindoeuropene*, Thraco-Dacica XXI. De asemenea, A. Poruciuc a participat la Al VIII-lea Congres de Tracologie de la Sofia-Jambol, sept. 2000 cu comunicarea *Orphic Relics and Christianized Perpetuations in Romanian Folklore* (în curs de publicare în volum) și a publicat studiul *The Shape of Sacredness: From Prehistoric Temples to Neo-Byzantine Churches*, în *ReVision* (Washington, D. C.), vol. 23, nr. 1, p. 27-37. Bun cunoscător al limbii engleze, A. Poruciuc a stilizat mai multe lucrări pentru vol. Thraco-Dacica.

Mircea Petrescu-Dîmbovița, membru în Comitetul Internațional de Tracologie, a participat cu o comunicare la Congresul al VIII-lea de Tracologie din Bulgaria.

În cadrul Comisiei pentru Promovarea Studiilor Indo-Europene și Trace cu sediul în Mangalia și-au adus contribuția toți membrii Filialei noastre, atât pentru organizarea sesiunii, asigurarea traducerilor din limbile engleză și rusă, cât și la prezentarea rapoartelor de colaborare la săpături arheologice cu colegii din Moldova și Ucraina, pe șantierele de la Orheiul Vechi, Trinca și Tyras, unele rapoarte fiind publicate în Cercetări

arheologice în aria nord-tracă III/2000. S-au prezentat comunicări (M. Petrescu-Dîmbovița, Silvia Teodor, V. Cojocaru, D. Gh. Teodor, D. Monah) și în cadrul Comisiei Mixte Interacademice Româno-Ucrainene de Istorie, Arheologie, Etnografie și Folclor, a cărei sesiune a VII-a, a fost organizată la Neptun-Mangalia-2000, cu sprijinul Institutului Român de Tracologie. Comunicările respective vor fi publicate în Interacademia II-III.

După cum se știe, în cadrul Filialei ieșene activează cercetători și profesori de la Facultatea de istorie și Seminarul de arheologie al Universității Al. I. Cuza, de la Centrul de Antropologie al Academiei Române-Filiala Iași, de la Muzeul de Istorie a Moldovei și de la muzeele județene din Suceava, Botoșani, Tecuci, Roman, Bacău, Piatra Neamț și Galați, care participă activ la toate manifestările organizate de Institutul Român de Tracologie.

Unii membri au făcut parte din comisia de susținere a examenelor, referatelor și a tezelor de doctorat (M. Petrescu-Dîmbovița, S. Teodor, A. Poruciuc).

Fl. Burtănescu a terminat și depus teza de doctorat, iar V. Cojocaru lucrează la definitivarea tezei de doctorat.

*Secretar științific
Silvia Teodor*

ACTIVITATEA FILIALEI CLUJ A INSTITUTULUI ROMÂN DE TRACOLOGIE, ÎN ANUL 2000

Activitatea membrilor Filialei s-a desfășurat, ca și în anii anteriori, pe baza planului și a programelor de cercetare aprobate de conducerea Institutului Român de Tracologie. În prezentul raport vor fi expuse succint rezultatele săpăturilor arheologice întreprinse, valorificarea acestora prin studii publicate în reviste de specialitate, precum și participarea cercetătorilor la diferite manifestări științifice.

Șantiere arheologice

După cum se știe, programele de cercetări arheologice ale Institutului Român de Tracologie sunt axate, de câțiva ani, pe colaborări cu instituții din alte țări, mai ales învecinate, cum sunt Republica Moldova și Ucraina. În

cadru acestor colaborări au fost angrenați și cercetătorii Filialei Cluj.

Astfel, pe baza convenției existente între conducerea Institutului Român de Tracologie și a Universității de Stat din Ușgorod (Ukraina Transcarpatică), după încheierea, în 1999, a cercetărilor din așezarea-locuită în mai multe epoci-de la Solotvino (Slatina), în anul 2000 au fost executate primele săpături de amploare în așezarea fortificată din prima vârstă a fierului de lângă localitatea Bila Țerkovi (Biserica Albă), situată în aceeași regiune din depresiunea Tisei Superioare (la circa 10 km nord-est de Sighetu Marmației). Din partea română au participat la cercetări A. Rustoiu și V. Vasiliev iar din partea ucraineană E. Balaguri, M. Makara și V. Marina.

Așezarea, cu o suprafață de circa 1,5 ha, este

situată chiar pe malul nordic al râului Tisa, pe o înălțime numită "Dealul Mănăstirii", mărginită pe trei laturi (est, sud și vest) de pante foarte abrupte, singura latură accesibilă fiind cea de nord.

Cercetările au arătat că laturile mărginite de pante au fost prevăzute cu palisadă, în timp ce pe latura de nord-șuor accesibilă-a fost edificat un sistem de fortificație constând din șanț, val și palisadă, primele două elemente fiind bine vizibile pe teren. A fost evidențiat de asemenea faptul că fortificația de pe latura de nord a cunoscut două faze de construcție. În prima fază valul a avut dimensiuni reduse. Resturile de lemn carbonizat surprinse în manta arată că pe val a fost ridicată o palisadă. În faza a doua valul a fost înălțat iar urmele de arsură arată că și în această fază a fost construită o palisadă.

Fiecărei faze a valului îi corespunde un nivel de locuire cu o grosime maximă de 0,30 m. Ambele niveluri de locuire sunt relativ sărace în material arheologic ce constă numai din ceramică fragmentară și câteva obiecte mărunte de lut ars.

Au fost surprinse șase locuințe, toate de suprafață sau foarte puțin adâncite în pământ, și trei gropi. O locuință și o groapă aparțin primului nivel.

În acest stadiu al cercetărilor se poate aprecia că așezarea fortificată de la Bila Ţerkovi se plasează cronologic în intervalul de timp ce cuprinde faza finală a Ha. timpuriu, până în faza Ha.D. Conform estimărilor colectivului de cercetare, săpăturile trebuie continuate.

Având în vedere faptul că, din motive obiective, cercetările de la Cartal-Orlovka și Novo Selskoe au fost întrerupte, al treilea membru al Filialei, Vitalie Bârcă, nu a participat în acest an la săpături.

Lucrări în planul de cercetare

Pentru anul curent a fost prevăzută redactarea monografiei asupra cercetărilor arheologice din așezarea de la Soltvino, cercetări încheiate în anul 1999 (V. Vasiliev și A. Rustoiu). Monografia se află în stadiul final de pregătire pentru a fi predată tiparului. A fost redactat de asemenea (de V. Vasiliev și A. Rustoiu) raportul asupra săpăturilor din anul în curs, efectuate în așezarea fortificată hallstattiană de la Bila Ţerkovi, care va apărea în volumul Cercetări arheologice în aria nord-tracă IV, ca și raportul asupra cercetărilor de la Orlovka (coautor V. Bârcă).

Membrii Filialei au finalizat și celelalte lucrări prevăzute în plan cu privire la cultura daco-getică și grupul scitic din Transilvania, unele dintre ele fiind în curs de publicare.

Lucrări publicate

Contribuția cercetărilor Filialei la activitatea științifică a Institutului Român de Tracologie se remarcă și prin lucrările tipărite în cursul anului, în diferite reviste de specialitate, lucrări pe care le consemnăm în continuare:

Vitalie Bârcă, *Daki i sarmaty v Vostočno-Karpat'skom regione (I v. do n. e.-I v. n. e.)*, în vol. Problemy skifo-sarmatskoj arheologii Severnogo Pričernomor'ja (K 100 letiju B. N. Grakova), Zaporoz'e, 1999, p. 245-249 (în colab.); idem, *Sarmatic swords and daggers with ring-shape handle in the northern and north-western of the Black Sea*, în Istros IX, 1999, p. 99-120; idem, *Daci și sarmați în zona est-carpatică (sec. I a. Chr.-I p. Chr.)*, în Istros, IX, 1999, p. 89-98 (în colab.); idem, *Cercetările arheologice de salvare de la Orlovka-Cartal (Ukraina) - campania 1998*, în Cercetări arheologice în aria nord-tracă, III, 1999, p. 135-221 (coautor); idem, *Raport preliminar asupra cercetărilor arheologice efectuate la Tyras în campaniile 1996-1998*, în Cercetări arheologice în aria nord-tracă, III, 1999, p. 365-383 (coautor); Vitalie Bârcă, A. V. Simonenko, *Sarmaty Tavrii*, Kiev, 1993, în EphNap, VIII, 1998, p. 310-312 (recenzie).

V. Vasiliev, A. Rustoiu, *Soltvino - Ukraina. Punct Cetate*, în Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 1999, București, 2000, p. 97-99 (în colab.); idem, *Săpăturile arheologice de la Soltvino-Slatina. Campania din 1998*, în Cercetări arheologice în aria nord-tracă, III, 1999 (2000), p. 345-361 (în colab.)

A. Rustoiu, *Despre originea și difuziunea cerceilor cu ornamente spiralice în Dacia preromană*, în Apulum, XXXVII, 2000 (sub tipar); idem, *Outils en fer pour le travail des métaux nonferreux en Dacie préromaine*, în Iron Blacksmiths and Tools. Ancient european crafts, Montagnac, 2000, p. 233-241; idem, *Așezări din a doua vârstă a fierului descoperite recent pe teritoriul orașului Alba Iulia*, în Apulum, XXXVII, 2000 (în colab.; sub tipar).

V. Vasiliev, *Date noi despre necropola de incinerare de la sfârșitul primei vârste a fierului*,

descoperită la Uioara de Sus (jud. Alba), în Thraco-Dacia, XX, 1999; idem, A propos de quelques aspects concernant le groupe scythique de l'aire intracarpaticque de la Transylvanie, In memoriam Tadeusz Sulimirski (sub tipar).

Participări la reuniuni științifice

Membrii Filialei au participat la ambele reuniuni științifice (mai și octombrie) organizate de Institut la Mangalia, ocazie cu care au fost prezentate și discutate rezultatele cercetărilor arheologice efectuate în colaborare cu parteneri externi. A. Rustoiu a participat la simpozionul internațional de la Oradea, dedicat mijloacelor de transport în antichitate. În luna noiembrie, la sesiunea științifică organizată de catedra de istorie

antică și arheologie a Facultății de istorie-filozofie din Cluj-Napoca, cu privire la întinderea și frontierele Daciei preromane, V. Vasiliev și A. Rustoiu au prezentat rezultatele săpăturilor efectuate la Solotvino/Slatina, iar V. Bărcă cercetările recente de la Cartal-Orlovka și Novoselskoe/Satu Nou.

În final, menționăm cele două deplasări efectuate de V. Bărcă la Odesa, pentru prelucrarea materialului arheologic rezultat din cercetările efectuate la Cartal-Orlovka (dec. 1999) și la Chișinău (2000) pentru documentare în vederea finalizării tezei de doctorat. Ultima deplasare a fost efectuată pe cont propriu.

*Valentin Vasiliev
Președintele filialei*

ACTIVITATEA FILIALEI SUD-TRANSILVĂNENE SIBIU A INSTITUTULUI ROMÂN DE TRACOLOGIE, ÎN ANUL 2000

Ca și în anii precedenți, activitatea Filialei Sud-transilvănene Sibiu, al cărui teritoriu de investigație cuprinde județele Sibiu, Brașov, Covasna și Harghita, s-a desfășurat în conformitate cu planul tematic stabilit, astfel:

Șantiere arheologice și cercetări etnologice

S-au continuat săpăturile arheologice sistematice începute în anul 1999 la situl fortificat de la Ciomortan, satul Șoimeni, comuna Păuleni, județul Harghita, unde a fost cercetată așezarea eneolitică, cultura Ariușd, stratul de cultură aparținând perioadei de tranziție, cultura Coțofeni și stratul de bronz mijlociu, culturile Ciomortan și Wietenberg. La aceste săpături au participat V. Căvruc, Gh. Lazarovici, Adrian Luca Sabin și Zs. Székely.

S-au continuat cercetările de suprafață la așezarea culturii Wietenberg de la Albiș, comuna Cernat, județul Covasna precum și la așezarea fortificată aparținând bronzului mijlociu, cultura Wietenberg de la Valea Seacă-Cetatea Jidovească, comuna Poian, județul Covasna; din lipsă de fonduri, nu s-au putut efectua săpături sistematice la aceste două așezări.

În luna martie, Zs. Székely a efectuat cercetări în depozitele Muzeului din Miercurea Ciuc pe materialul

arheologic recoltat din mormântul în cistă de piatră descoperit la Sânmartin care reprezintă prima prezență a culturii amforelor sferice în spațiul intracarpatic.

În primăvara anului 2000 Sultana Avram a desfășurat cercetări de teren în zona Mărginimii Sibiului având ca temă "Apa și focul în tradiția populară-moșteniri și factori de schimbare"

Lucrări științifice elaborate sau publicate

- Descoperiri funerare extracarpatică din bronzul timpuriu în sud-estul Transilvaniei.

- Extracarpatic funeral discoveries in the Early Bronze Age in the South-East of Előzetes jelentés az 1953 és 1954. Évi szilágypéri (Pir, Szatmár megye, România) régészeti ásatásokról.

- Așezările și necropola culturii Otomani de la Pir (jud. Satu Mare).

- Ceramica culturii Boian de la Brăduț, jud. Covasna.

- Ceramica culturii Coțofeni de la Ciomortan (satul Șoimeni, comuna Păuleni, județul Harghita).

- Contribuții la cunoașterea răspândirii culturii Bodrogkeresztúr în sud-estul Transilvaniei.

- Ceramica slavă de la Filiaș (jud. Harghita).

- Muzeul din Sf. Gheorghe, continuator al școlii arheologice creată de Pósta Béla.

- Noi descoperiri arheologice din epoca bronzului de la Cernat.

- Zoltán Székely (necrolog).

- *Descoperiri funerare extracarpătice din bronzul timpuriu în sud-estul Transilvaniei*, în *Funeral Practices as Form of Cultural Identity*, 22-28 may 2000, Tulcea, p. 65-67.

- *Albiș, comuna Cernat, județul Covasna. Punct: Grădina lui Csiszér (Csiszérkert)*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România*. Campania 1999 (în colab.), p. 13-14, pl. 1-2.

- *Șoimeni (Ciomortan), comuna Păulenii, județul Harghita. Punct: Várdomb (Dealul Cetății)*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România*. Campania 1999 (în colab.), p. 103-104.

- *Așezarea neolitică de la Biborțeni (Baraolt, jud. Covasna)*, în *Acta 1999, Sf. Gheorghe*, 2000, p. 125-130.

- *Noi periegeze arheologice la Albiș (Cernat, jud. Covasna), campania 1999*, în *Acta 1999, Sf. Gheorghe*, 2000, p. 131-144 (în colab. cu Zs. Lorand Bordi).

- *Ceramica slavă de la Filiași, jud. Harghita*, în *Angustia 5, Sf. Gheorghe*, 2000.

Participări la reuniuni științifice

Între 22-28 mai 2000 s-au desfășurat la Tulcea lucrările celui de-al 4-lea Colocviu Internațional de Arheologie Funerară la care Zs. Székely a participat cu comunicarea *Descoperiri funerare extracarpătice din bronzul timpuriu în sud-estul Transilvaniei*.

În perioada 14-17 decembrie 2000 s-au desfășurat

la Sf. Gheorghe lucrările Sesiunii naționale de comunicări științifice "Românii din sud-estul Transilvaniei. Istorie. Cultură. Civilizație". Institutul Român de Tracologie a fost reprezentat de P. Roman - directorul Institutului și C. Schuster, Alexandra Comșa și Zs. Székely. Cu acest prilej a fost vernisată și expoziția "Cultură și civilizație din Carpații Răsăriteni în lumina noilor descoperiri arheologice", organizată în colaborare cu Institutul Român de Tracologie, Filiala Sud-transilvăneană.

În cadrul planului de colaborare științifică internațională, Zsolt Székely, beneficiind de o bursă a Academiei Științifice din Republica Ungară, Fundația "Domus Hungarica Artium et Sciencium", în perioada 1-31 oct. 2000 a efectuat cercetări în depozitele Muzeului Național Maghiar din Budapesta și în Muzeul Damjanich János de la Szolnok.

În cadrul sesiunii anuale a Universității Lucian Blaga-Sibiu, Sultana Avram a prezentat comunicarea *Simbol și ceremonial politic în alegerile locale*, iar la simpozionul organizat de Schola Septemcastrensis (Forumul Tineretului German) a contribuit cu lucrarea *Cânepa în gastronomia românească - julfă, mâncare rituală de Ajun*.

Sub egida Institutului Român de Tracologie, a Universității Lucian Blaga și a Inspectoratului pentru Cultură al Județului Sibiu s-a desfășurat sesiunea anuală de antropologie "Zilele antropologiei românești" cu tema "Agresivitatea umană și ritualul violenței" în cadrul căreia Sultana Avram a susținut comunicarea *Tradiția românească între uitare și agresare* (8-9 dec. 2000).

În luna iulie Sultana Avram a coordonat practica antropologică a studenților Secției de istorie și conservare-restaurare.

ACTIVITATEA FILIALEI BANAT A INSTITUTULUI ROMÂN DE TRACOLOGIE, ÎN ANUL 2000

În anul 2000, Filiala pentru Banat-Timișoara și-a desfășurat activitatea în perimetrele jud. Timiș și Caraș-Severin, având următoarele teme:

- Epoca La Tène în Banat - Florin Medeț;
- Epoca bronzului în Banat- grupul cultural Balta Sărată - Petru Rogoza;
- Studiul resturilor faunistice din așezările bronzului timpuriu din România- Georgeta El Susi.

Studii și comunicări

Florin Medeț, *Über den Feldzug Alexanders den Grossen an die Donau in Jahr 335 v. Chr.*, Omagiu Margarita Tačeva (sub tipar); *La Dacie proto-historique et la famille des simulies (lat. Simulium)*, în Thraco-Dacica, XX, 1-2, 259-262; *Un couvercle de vase ornitomorphe découvert à Divici* - omagiu M. Gumă (sub tipar); *Dacia protoistorică și familia simuliidelor*, AnB, s.n., VII-VIII, 1999-2000 (sub tipar).

M. Moga, Fl. Medeț, P. Rogoza, *Timișoara-Pădurea Verde - o depunere rituală din perioada hallstattiană timpurie* (mss.).

Fl. Medeț, Al. Szentmiklosi, P. Rogoza, *Considerații privind localizarea depozitului de bronzuri de la Șandra*.

P. Rogoza, *Așezarea din epoca bronzului de la Silagiu, jud. Timiș*, în AnB, s. n., VII-VIII, 1999-2000 (sub tipar).

M. Moga, P. Rogoza, *Descoperiri din epoca bronzului de la Cornești, jud. Timiș* (mss.).

Georgeta El Susi, *Cercetări arheozoologice în situl de la Ostrovul Corbului* (mss.); *Studiul resturilor faunistice din tell-ul eneolitic de la Drăgănești-Olt (jud. Olt)*. *Monografia sitului* (mss.); *Animal Remains from the Villa Rustica at Gârla Mare (Mehedinți County)*. Lucrare prezentată la Simpozionul româno-iugoslav, 2-5 noiembrie de la Turnu-Severin (sub tipar); *Analiza resturilor faunistice dintr-un mormânt de epoca bronzului de la Balta Sărată (jud. Caraș-Severin)*, în Banatica, 15 (în curs de apariție); *Determinarea resturilor faunistice dintr-o locuință neolitică timpurie de la Seușa-"La cărarea morii"* (jud. Alba), în Banatica, 15 (în curs de apariție); *Un*

complex cu schelete de cai din epoca bronzului descoperit într-un tumul de la Ripiceni (jud. Botoșani), în colab. cu Fl. Burtănescu, în Thraco-Dacica XXI (în curs de apariție); *Cercetări arheozoologice în situl de la Foeni-"Cimitirul ortodox" (jud. Timiș)*. *Fauna din nivelele de epoca bronzului* (sub tipar).

Sesiuni de comunicări științifice

Fl. Medeț, P. Rogoza, Georgeta El Susi au participat la întâlnirea anuală a arheologilor bănățeni de la Sânnicolaul Mare și la sesiunile de la Timișoara, Reșița, Caransebeș, Turnu Severin și București.

Periegheze, în perioada 01.08-01.09. 2000

P. Rogoza - Zona Deta, Așezări din epoca bronzului, a fierului și sec. III-IV;

P. Rogoza - Susani-Deluț, Așezări din epoca bronzului și Hallstatt timpuriu; Jupani-Islaz, Așezare hallstattiană timpurie.

Șantiere arheologice și cercetări aplicate

- Cercetări arheologice de salvare de la Deta-Dudărie, P. Rogoza în colab. cu Al. Szentmiklosi (Muzeul Banatului).

- Cercetări arheologice la Susani-Deluț și Jupani-Islaz, P. Rogoza în colab. cu Al. Szentmiklosi (Muzeul Banatului) și R. Pinca (Muzeul Lugoj).

- Determinarea a circa 3000 oase provenite din nivelele Gornea Orlești de la Foeni-"Cimitirul ortodox" (Câmpia Banatului), Georgeta El Susi.

- Determinarea a circa 3000 resturi de faună din așezările Coțofeni- de la Renie și Băile Herculane -, Peștera Hoților, Glina de la Crivăț, bronz târziu de la Ripiceni, Verbicioara de la Ostrovul Corbului, cu ocazia unei deplasări la București de către Georgeta El Susi.

- Determinarea a circa 4000 resturi osteologice provenite din tell-ul gumelnițeano-sălcuțean din lunca Oltului, prin deplasarea la Drăgănești Olt a Georgetei El Susi.

Alte activități

Fl. Medeleț, P. Rogozca și Georgeta El Susi au participat la întâlnirea membrilor Institutului Român de Tracologie ce a avut loc la Mangalia.

Fl. Medeleț predă: curs special *Civilizație tracică și celtică* - la Universitatea Banatul; curs special *Spiritualitatea dacică*, la Universitatea Banatul.

Fl. Medeleț (în colab.) - redactarea *Repertoriului arheologic al județului Timiș*, până la litera M (vol. I).

Fl. Medeleț, P. Rogozca - activitate redacțională la AnB, s. n., VII-VIII, 1999-2000.

Fl. Medeleț - participări la emisiunile radio și TV pe tema civilizației tracilor și a Banatului, în general.

Fl. Medeleț, articole la Revista medicală, Revista poliției, *Contribuții istorice la istoria Timișoarei*.

Fl. Medeleț - întocmirea actului adițional la Contractul de colaborare cu Muzeul Banatului nr. 1576/05. 11. 1990.

P. Rogozca și A. Mișcovici - efectuarea evacuării

sediului FBT (bibliotecă, fișe, birotică, dotări de șantier arheologic, atât cât a mai rămas).

A. Mișcovici a efectuat ilustrațiile la studiile și articolele lui **Fl. Medeleț** și **P. Rogozca** (Divici, Timișoara, Susani, Deta, Jupani, Silagiu, Cornești); de asemenea a efectuat ilustrațiile la *Repertoriul arheologic al jud. Timiș* (hărți cadastrale la sc. 1:100000-definitivare).

Fl. Medeleț, P. Rogozca, M. Mișcovici - au preluat de la Laboratorul zonal din Timișoara materialul ceramic restaurat și nerestaurat de la Fratelia și Remelea Mare.

În toată perioada raportată s-a evidențiat o bună colaborare cu specialiștii muzeelor din Timișoara, Reșița, Caransebeș, Cluj-Napoca, Arad și Lugoj.

*Florin Medeleț
Președintele filialei*

ACTIVITATEA FILIALEI CONSTANȚA A INSTITUTULUI ROMÂN DE TRACOLOGIE, ÎN ANUL 2000

Ca și în trecut, activitatea Filialei a fost orientată în anul 2000 pe mai multe direcții fundamentale, stabilite atât în funcție de imperativele cercetării, cât și de structura colectivelor științifice, ori a instituțiilor care cooperează la realizarea programelor comune de cercetare.

Cercetarea arheologică

Civilizațiile pretracice au fost puse în evidență prin cercetări întreprinse în mai multe stațiuni, comparativ cu anii trecuți.

Astfel, la Hârșova au continuat săpăturile în tell-ul gumelnițean sub coordonarea specialiștilor MINA-Constanța în colaborare cu cercetători ai Muzeului Național de Istorie a României și cu specialiștii francezi de la Ministerul Culturii-Subdirecția de arheologie și de la Serviciul regional de arheologie cu participarea, ca și în anii trecuți, a studenților specializării Istorie de la

Universitatea "Ovidius". Cercetările au continuat și la Bordușani (jud. Ialomița), prin cooperarea specialiștilor muzeului județean, ai Muzeului Național de Istorie a României și ai Institutului de Arheologie "Vasile Pârvan" al Academiei Române. De asemenea, în insula "La Ostrov", lacul Tașaul, orașul Năvodari, a fost continuată cercetarea începută în anul 1999 a unei așezări gumelnițene foarte importante, dezvelindu-se mai multe complexe (o locuință, vetre, gropi etc.).

Săpăturile efectuate de specialiștii muzeului constănțean au beneficiat de sprijinul și participarea unor studenți ai Universității Ovidius, al cadrelor didactice și elevilor liceului din Năvodari, precum și al unor specialiști biologi și sedimentologi de la Muzeul Național de Istorie București.

La Luncavița (jud. Tulcea) au fost întreprinse săpături într-o bogată așezare de tip Gumelnița, prin colaborarea cercetătorilor Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea cu specialiști francezi. La Isaccea a

fost investigată (de același colectiv) o așezare de tip Boian.

În județul Călărași, în anul 2000 au fost investigate mai multe obiective specifice civilizației pretracice, de către specialiștii Muzeului Dunării de Jos-Călărași. La Gălăpui-punctul Movila Berzei, comuna Al. Odobescu, a început cercetarea unei așezări cu locuiri de tip Boian-Giulești - etapa dezvoltată și finală (o locuință- sanctuar și alte două locuințe de suprafață); la Măriuța, com. Belciugatele - o așezare eneolitică cu materiale de tip Gumelnița și Stoicani-Aldeni. În cunoscuta așezare de la Grădiștea Coslogeni au fost cercetate doar complexe neolitice și, parțial, doi tumuli din perioada de tranziție (numai mantalele lor).

Pentru epoca bronzului, a cărei cercetare rămâne în continuare deficitară, menționăm investigarea unor morminte tumulare prin săpături de salvare pe traseul conductei de gaze Rusia-Bulgaria în perimetrul localității Frecăței (jud. Tulcea). Tot acestei epoci îi aparțin descoperirile de pe traseul conductei amintite de la Niculițel-Cornet (jud. Tulcea) cu complexe de locuire de tipul Sabatinovka-Coslogeni și Babadag I-III.

Perioada hallstattiană târzie a fost cercetată în continuare prin săpăturile întreprinse în necropola din sec. VI-V î. Hr. de la Celic Dere (jud. Tulcea). Se constată că investigațiile pentru aceste două perioade au fost întreprinse doar la obiectivele tradiționale și extinderea lor în zonele care continuă să rămână prea puțin cunoscute.

Civilizația geto-dacă a fost pusă în evidență prin mai multe cercetări. Amintim continuarea săpăturilor în necropola birituală de la Stelnică-"Grădiștea Mare" (jud. Ialomița), prin cooperarea Institutului de Arheologie și a Muzeului Județean Ialomița. La Satu Nou-"Valea lui Voicu" (jud. Constanța) au continuat săpăturile în nivelurile corespunzătoare sec. III î. Hr., prin colaborarea muzeului din Constanța cu Institutul de Arheologie al Academiei. De asemenea, au continuat cercetările în așezarea greco-indigenă de la Albești (jud. Constanța), cu participarea specialiștilor muzeelor din Constanța și Mangalia. În localitatea Panduru, com. Baia (jud. Tulcea), a început cercetarea unei așezări greco-indigene; dar tot aici au fost descoperite și complexe de locuire neolitice și din bronzul târziu.

La Capul Dolojman-Orgame (Argamum) au fost cercetate, în continuare, de către specialiștii Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea și ai Institutului de Arheologie "Vasile Pârvan" al Academiei, morminte

greco-elenistice în necropolă, precum și complexe romane și romano-bizantine în perimetrul cetății.

Pentru epoca romană menționăm continuarea cercetărilor de salvare la Constanța - în peninsula și în necropolele tomitane- prilejuate de numeroasele lucrări de investiții din zonă. Au continuat săpăturile și în burgul romano-bizantin de la Ovidiu, obiectivul fiind- ca și în anii trecuți- un punct de practică arheologică pentru studenții constănțeni. La Mangalia au fost efectuate ample săpături de salvare în mai multe puncte, îndeosebi în aria necropolei romano-bizantine, determinate de proiectarea unor locuințe sociale în zonă; la aceste săpături au participat tinerii muzeografi ai Muzeului de Arheologie Callatis. La Capidava, obiectiv cercetat prin colaborarea Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, a Muzeului Național de Istorie și a Universității București, devenit de multă vreme șantier-școală pentru studenții mai multor universități (din Constanța, București, Sibiu), au continuat săpăturile mai ales în sectorul de est. La Carsium (Hârșova) au continuat săpăturile în complexe romane, romano-bizantine și medievale, cu un colectiv mai largit, la care au participat, ca și în anii trecuți, studenții constănțeni. Pentru jud. Tulcea amintim săpăturile efectuate la Murighiol (Halmyris) și la Isaccea, în perimetrul cunoscutei cetăți, cu participarea specialiștilor Institutului de Cercetări Eco-Muzeale și a unor colaboratori de la alte instituții de profil. În perimetrul localității Poșta (jud. Tulcea), cu prilejul săpăturilor de instalare a conductei de gaze amintite, au fost cercetate peste 20 de morminte romane de incinerare pe loc. Au fost reluate, de asemenea, săpăturile de la Beroc (jud. Tulcea), de către colectivul aceluiași institut tulcean.

La Adamclisi, într-un colectiv mai larg, cu specialiști de la diferite institute din țară, muzeul constănțean a reluat săpăturile în sectorul D, pe *via forensis*. Tot cercetători ai muzeului din Constanța au întreprins săpături de salvare în așezări romane timpurii, pe traseul conductei de gaze Rusia-Bulgaria, în localitățile Cogealac și Fântânele.

Epoca medievală s-a aflat în atenția membrilor Filialei prin cercetările întreprinse la Nufărul și Isaccea (jud. Tulcea) și Platonești (jud. Ialomița). La Vlădeni-punctul Blagodeasca (jud. Ialomița) s-a întreprins un sondaj de informare într-o așezare cu locuiri succesive- din neolitic, epoca bronzului, perioada getică, medievală timpurie și medievală târzie.

Manifestări științifice

Între 16-21 mai 2000 s-a desfășurat la Mangalia A 10-a sesiune a Comisiei Internaționale Consultative pentru Promovarea Studiilor Indo-Europene și Tracce, cu participarea unor specialiști renumiți din mai multe țări. Totodată, au avut loc și lucrările Comisiei mixte româno-ucraineano-moldovenească privind cercetările arheologice întreprinse în regiunea Odesa și în Transcarpatia. S-a analizat și proiectul Simpozionului științific privind fenomenul cultural Cernavodă I și consecințele lui pentru evoluția culturală a sud-estului și a estului Europei Centrale. Au fost dezbătute și alte programe, precum și participarea la cel de Al VIII-lea Congres Internațional de Tracologie (24 sept.-1 oct. 2000, desfășurat la Yambol-Bulgaria, unde patru membri ai Filialei (Maria Bărbulescu, Livia Buzoianu, Zaharia Covacef și Mihai Irimia au susținut comunicări).

În organizarea Institutului de Cercetări Eco-Muzeale și sub patronajul Uniunii Internaționale de Științe Preistorice și Protoistorice, în intervalul 22-28 mai 2000, s-a desfășurat la Tulcea Al 41-lea Colocviu Internațional de Arheologie Funerară, la care au participat 70 de specialiști din România și din alte 11 țări. Același institut tulcean a organizat în luna septembrie, în colaborare cu Universitatea Al. I. Cuza din Iași și cu Universitatea din Bari-Italia, un colocviu româno-italian consacrat raporturilor culturale și științifice reciproce și consecințelor acestora.

În perioada 27-28 noiembrie 2000, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța a organizat Sesiunea științifică anuală "Pontica", manifestare tradițională, aflată la a 32-a ediție, și care a pus în discuția specialiștilor rezultatele cercetărilor arheologice și istorice recente din Dobrogea și din zona Dunării de Jos, în general.

Muzeul Dunării de Jos din Călărași a organizat în intervalul 11-14 decembrie colocviul științific *O civilizație necunoscută - Gumelnița*, la care au participat numeroși specialiști români și străini; cu acest prilej a fost vernisată și o expoziție reprezentativă pentru întreaga evoluție a acestei excepționale culturi, care pune în valoare rezultatele celor mai recente descoperiri, multe dintre ele încă inedite.

Valorificarea științifică

În anul 2000 a apărut volumul *Pontica*, 31, anuar al Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța. Tot în acest an, Institutul tulcean a publicat volumul *Istropontica*, ce cuprinde actele celui de Al 3-lea Colocviu Internațional de Arheologie Funerară, organizat în anul 1999 precum și al 13-lea volum PEUCE consacrat de această dată problemelor de conservare și restaurare a patrimoniului istoric și arheologic. Muzeul Județean de Istorie Ialomița a editat volumul *Ialomița*, 3, care cuprinde studii istorice, arheologice și etnografice.

O altă modalitate de valorificare a cercetărilor a reprezentat-o și în acest an activitatea expozițională. În afara expozițiilor ce au completat de fiecare dată manifestările științifice menționate mai sus, au fost organizate și expoziții independente, între care pot fi amintite: *Centre ceramice ale lumii romane: Condutomagus și Durostorum*, în intervalul ian.-iunie 2000, la Călărași, ca rezultat al colaborării muzeului din localitate cu muzeul din Millau (Franța); la Constanța a fost prezentată în perioada august-oct. 2000 expoziția *Valori creștine din România*, realizată în colaborare cu Muzeul Național de Istorie a României.

Alte activități

Membrii Filialei au continuat colaborarea cu specialiștii din alte țări pe unele șantiere, între care Hârșova, Luncavița, Isaccea, Argamum, Cilic Dere etc. Unii specialiști au participat la manifestări științifice importante în Italia, Grecia, Bulgaria, Ucraina, Republica Moldova, Portugalia etc. Se remarcă, de asemenea, participarea unui număr tot mai mare de studenți pe șantierele arheologice, activitate care le permite consolidarea cunoștințelor teoretice și însușirea metodologiei de cercetare arheologică, contribuind substanțial la formarea noilor specialiști.

Mihai Irimia
Secretar științific

ACTIVITATEA FILIALEI DIN CRAIOVA A INSTITUTULUI ROMÂN DE TRACOLOGIE, ÎN ANUL 2000

Ca și în anii precedenți, Filiala din Craiova a Institutului Român de Tracologie și-a desfășurat activitatea pe baza unui plan întocmit ținând seama și de planurile Institutului de Cercetări Socio-Umane "C. S. Nicolăescu-Plopșor" și ale muzeelor din Oltenia, deoarece unii membri ai Filialei își desfășoară activitatea și în instituțiile amintite. Filiala din Craiova are un caracter interdisciplinar, activitatea membrilor săi fiind mai ales domeniile arheologie și etnologie.

În anul 2000 au continuat temele de cercetare propuse încă din anii anteriori: 1. Epoca neolitică, epoca bronzului; 2. Permanența populației autohtone în cadrul provinciei Dacia; 3. Repertoriul arheologic al Olteniei; 4. Credințe și practici ceremoniale de primăvară.

Săpături arheologice

Marin Nica a continuat săpăturile de la Cârcea, în sectorul "Hanuri". Finanțarea acestor cercetări a fost asigurată de Muzeul Olteniei, unii dintre muzeografi acestei instituții făcând parte din colectivul de cercetare. S-a continuat urmărirea traseului șanțului de apărare a așezării care aparține culturii Verbicioara din epoca bronzului. Șanțul era lung la suprafață de 14 m, iar fundul șanțului era larg de 4 m. Pe fundul șanțului se afla un strat de umplutură gros de 1,70 m în care se aflau fragmente ceramice tipice culturii Verbicioara, precum și resturi de arsuri din palisada cu care era prevăzut șanțul.

S-a continuat și cercetarea locuinței descoperită în campania anterioară unde a fost depistată o vatră de 0,60 x 0,60 m, amenajată direct pe pământ. Suprafața acesteia era arsă puternic. Locuința aparține ultimei faze a culturii Verbicioara. Pe fundul șanțului de apărare s-a aflat și un cuptor de ars ceramică. În altă secțiune au fost descoperite, începând cu stratul vegetal, fragmente ceramice din epoca prefeudală. La adâncimea de 0,40 m a apărut și un bordei care aparține secolului al VI-lea p. Chr. Avea o formă rectangulară, cu laturile de 4 x 5,5 m. Groapa bordeiului a străpuns nivelurile culturilor Verbicioara și Sălțuța IV. Săpăturile din această campanie au clarificat și stratigrafia sectoarelor "Hanuri" de la Cârcea: primul nivel aparține culturii Cârcea I-II, urmată de culturile Gumelnița, Sălțuța IV, Cernavodă III, Verbicioara cla-

sică, Basarabi, ultimul nivel aparținând epocii prefeudale (secolul al IV-lea p. Chr.).

Muzeul Regiunii Porților de Fier din Drobeta-Turnu Severin a organizat în anul 2000 două cercetări arheologice. Una dintre acestea s-a desfășurat la Rogova iar cea de a doua la Gârla Mare. În ambele șantiere cercetările au început cu cinci ani în urmă.

Șantierul arheologic de la Rogova, aflat la 2 km de sat, este condus de Gabriel Crăciunescu. Până în prezent s-au depistat mai multe urme de locuire care aparțin culturilor Coțofeni, Verbicioara și Basarabi, precum și urme din epocile dacică, romană și prefeudală. În această campanie s-au depistat mai multe etape de locuire, care aparțin culturilor Coțofeni, Verbicioara și Basarabi. S-au descoperit și urme din epocile dacică, romană și prefeudală. În această campanie s-a stăruit mai ales asupra nivelului care aparține culturii Verbicioara. Au fost cercetate două locuințe de suprafață. Nu s-a putut defini conturul acestor locuințe, suprafața lor fiind marcată de fragmente ceramice și resturi osteologice. În fiecare locuință s-au găsit câte două bucăți mari de rășniță și altele de dimensiuni mai mici.

Spre deosebire de ceramica descoperită în cele patru campanii anterioare, în anul 2000 s-au găsit și vase mai mari, care completează repertoriul ceramicii descoperite în așezarea de tip Verbicioara de la Rogova. Dintre materialele descoperite în această campanie iese în evidență o bucată de lemn și două obiecte de bronz - primele care s-au găsit până acum la Rogova, o foiță și un ac de cusut bine păstrat.

Șantierul arheologic de la Gârla Mare a fost coordonat de Ion Stângă. Este vorba de o *villa rustica* aflată pe malul Dunării, la kilometrul fluvial 840. S-a urmărit descoperirea zidului de sud al incintei, a *villa-ci rustica* și cercetarea zonei din afara fermei, pentru a vedea dacă există urme și în această zonă.

Primul obiectiv a fost îndeplinit, fiindcă în secțiunea trasată au apărut atât zidul de sud al incintei, cât și poarta de intrare în interiorul fermei. Se pare că în colțul de sud-vest al incintei a existat un turn. Rostul și forma exactă a acestuia urmează să fie precizate de cercetările viitoare.

Și cel de al doilea obiectiv a fost realizat, deoarece secțiunile trasate au scos la iveală urmele unei clădiri

lungă de 12 m și lată de 7 m, care pe latura de nord avea o intrare. O altă secțiune, trasată perpendicular pe latura de nord a incintei, a prilejuit descoperirea a 9 fundații de ziduri, care erau perpendiculare pe marginile secțiunii. Materialul arheologic descoperit a fost foarte bogat: numeroase monede (emisiuni de la Hadrianus până la Gordianus III), numeroase fibule, inele de bronz și de argint, un fragment dintr-o diplomă militară, dar s-a aflat și ceramică de tradiție dacică, lucrată cu mâna.

La Muzeul din Tg-Jiu în acest an s-au continuat cercetările din așezarea civilă din orașul Bumbesti-Jiu, și anume în zona de nord, situată la 60 de metri spre sud de castrul de pământ, investigată în anii 1997-1999. S-a precizat o încăpere e edificiului descoperit în campaniile anterioare. Se pare că aici există două straturi de cultură. Ultimul, nivelează printr-o podea de cărămidă un strat de dărâmături. Una dintre cărămizile din care era construit pavajul avea stampila (încadrată într-o *tabula ansata*) legiunea a IIII-a Flavia. În afară de ceramică - fragmente de sticlă, de cărămizi și țiglă - s-a descoperit și un sestert de la împăratul Traian.

La sesizarea autorităților din satul Ciocadia, comuna Benghești, s-a efectuat un sondaj de salvare în punctul "Codrișoara", amplasat la circa 300 m spre sud de malul stâng al pârlului Ciocadia și la distanță de 3 km de șoseaua Tg. Jiu - Râmnicu Vâlcea. S-a săpat o casetă cu dimensiunile de 3,50 x 2 m. La 0,16 m adâncime a apărut un zid de piatră gros de 0,60 m. Materialele arheologice descoperite sunt de factură romană: cărămizi, fragmente de țiglă, ceramică. În afară de acestea s-au scos la iveală fragmente dintr-un vas de bronz, un cuțit de fier cu o gardă de bronz, un inel de fier cu o gemă gravat cu chipul zeiței Minerva. Printre altele, s-a găsit, pentru prima dată în această zonă, un cercel filigranat de tip *nodul lui Hercules*. Săpăturile viitoare vor putea să lămurească ce fel de așezare se afla în acest punct.

Cercetări etnologice.

Marcela Popilian a efectuat cercetări de teren în comunitățile de "vlahi" din satele Vârbița Mare și Vârbița Mică din R. F. Iugoslavia, unde au fost urmărite aspecte ale obiceiurilor de peste an. O atenție deosebită a fost acordată reprezentărilor mitice care animă imaginarul colectiv, străduindu-se să se surprindă eventuale supraviețuiri din substrat, precum și penetrarea unor elemente de sorginte creștină în practica de tip etno-

folcloric. A finalizat lucrarea *Obiceiuri de primăvară din Oltenia - Calendarul ortodox și practica populară*. Cercetările de teren, deși deocamdată destul de restrânse, întreprinse în comunitățile de peste Dunăre, i-au permis totuși o mai bună cunoaștere a culturii de tip oral din arealele investigate.

Manifestări științifice.

Institutul Român de Tracologie, împreună cu Muzeul Regiunii Porților de Fier a organizat la Drobeta-Turnu Severin Al IV-lea colocviu al comisiei româno-iugoslave pentru cercetarea zonei Porților de Fier, având drept temă *Arheologia și istoria regiunii Porților de Fier între anii 106-275*. La acest colocviu au luat parte cercetători din România și Iugoslavia. Membrii Filialei din Craiova au prezentat următoarele comunicări: G. Popilian, *Rites et rituels funéraires daco-romains dans la zone des Portes de Fer*; Ion Stângă, *Contributions concernant la vie rurale dans le territoire de Drobeta jusqu'à l'abandon de la Dacie: villa rustica de Gârla Mare (dép. de Mehedinți)*; Maria Bălăceanu, *La fibule en "T" dans la région des Portes de Fer. Typologie et chronologie*; Vasile Marinou, *Un estampille de Leg IIII F.F. à Vârbița-Bumbesti-Jiu*.

Membrii Filialei au mai participat și la alte sesiuni științifice. Vasile Marinou, Gheorghe Calotiu, Marcela Popilian au susținut comunicări la sesiunea organizată de Muzeul Județean Gorj, în august 2000. La cea de a VII-a sesiune anuală a comisiilor româno-ucrainene și ucraino-română de istorie, arheologie, etnografie și folclor, desfășurată la Neptun, în luna mai 2000, Marcela Popilian a prezentat comunicarea *La fête de Saint Georges et les reminiscences de certains cultes ancestraux en Transcarpatie et dans les zones carpatodanubiennes*; a fost prezentă, de asemenea, la sesiunea anuală organizată de Muzeul Județean Argeș unde a susținut comunicarea: *Floriile între tradiția biblică și practica folclorică*; la simpozionul *Zilele antropologiei românești* de la Sibiu, unde a prezentat comunicarea: *Reprezentări mitice tradiționale și ciclul sărbătoresc de primăvară*.

Valorificarea științifică.

Membrii Filialei au publicat următoarele articole: Gheorghe Calotiu, *Metalurgia și circulația obiectelor de bronz din nordul Olteniei în prima epocă a fierului*, în Litua, 8 (2000), p. 5-16 și *Considerații asupra primei*

epoci a fierului, în Litua, 8 (2000), p.17-24; Gabriel Crăciunescu, *Rit și ritual funerar în cadrul culturii Verbicioara*, în Drobeta, 9 (1999), p. 41-50 - apărută în 2000; Gheorghe Popilian este coautor la volumul al III-lea (anul 2000) al *Enciclopediei și istoriei vechi a României*; Ion Stângă, *Contribuții privind cunoașterea teritoriului rural al Drobetei*, în Drobeta, 9 (1999), p. 73-78 și *Villa rustica de la Gârla Mare*, în Drobeta, 9 (1999), p. 79-110; Maria Bălăceanu, *Podoabe în Oltenia romană. Inele*, în Drobeta, 9 (1999), p. 110-126.

Diverse

G. Popilian a participat la susținerea unor referate și examene, în calitate de îndrumător științific de doctorat. În anul 2000, doi dintre doctoranzii săi și-au susținut tezele de doctorat: Ioan Opriș, *Ceramica târzie din Dobrogea (secolele IV-VI p. Chr)*, cu privire specială la *Capidava*, și Done Șerbănescu, *Cultura geto-dacică din centrul Munteniei*.

*Gheorghe Popilian
Președintele filialei*